

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Кафедра практичної психології та безпеки життєдіяльності

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з науково-педагогічної

та адміністративної роботи та рекрутації

проф. Зарилук С. В.

Львів, 18.10. 2017 р.

ПРОГРАМА

нормативної навчальної дисципліни

Патопсихологія

Підготовки

Бакалавр

Галузі 0301 Соціально-політичні науки

Напрямів підготовки

6.030102 Психологія,

6.030103 Практична психологія

Луцьк- 2017

Програма нормативної навчальної дисципліни «Патопсихологія» для студентів за напрямом підготовки бакалавр, галузі знань 0301 Соціально-політичні науки, спеціальності Психологія, освітньої програми 6.030102 психологія, 6.030103 практична психологія.

Розробник:

Феніца О. Я., кандидат психологічних наук, доцент кафедри практичної психології та безпеки життєдіяльності Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

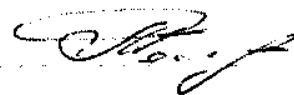
Рецензент:

Мічаківська Н. К., кандидат психологічних наук, доцент кафедри педагогічної та вікової психології Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

Програма нормативної навчальної дисципліни «Патопсихологія» затверджена на засіданні кафедри практичної психології та безпеки життєдіяльності

протокол № 1 від 29 серпня 2017 року

Завідувач кафедри

(Мухомов М.М.)

Програма нормативної навчальної дисципліни «Патопсихологія» схвалена науково-методичною комісією факультету психології

протокол № 1 від 30 серпня 2017 року

Голова науково-методичною комісією факультету психології

(Іваненко О.О.)

Програма нормативної навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою університету

1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна форма навчання
Кількість кредитів <u>5</u>	<u>0301</u> «Соціально-політичні науки»	нормативна
	<u>6.030102</u> «Психологія», <u>6.030103</u> «Практична психологія»	
Модулів <u>2</u>	Психологія	Рік підготовки <u>3</u>
Змістових модулів <u>2</u>		Семестр <u>6</u>
ІНДЗ: <u>немає</u>		Лекції <u>30</u> год.
Загальна кількість годин <u>150</u>		Практичні (семінари) <u>24</u> год. Лабораторні <u>24</u> год.
аудиторних <u>78</u> години	Бакалавр	Самостійна робота <u>64</u> год. Консультації <u>8</u> год.
Тижневих годин (для денної форми навчання): аудиторних <u>4</u> год. самостійної роботи <u>1,5</u> год.		Форма контролю: <u>екзамен</u>

Таблиця 1 (з/ф)

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		на базі освітньо-кваліфікаційного рівня “молодший спеціаліст” галузі знань 0301 “Медицина” медичних спеціальностей
Кількість кредитів <u>4</u>	<u>0301</u> «Соціально-політичні науки»	нормативна
	<u>6.030102</u> «Психологія»	

Модулів <u>2</u>	Психологія	Рік підготовки <u>3</u>
Змістових модулів <u>2</u>		Семестр <u>5</u>
ІНДЗ: <u>немає</u>		Лекції <u>10</u> год.
Загальна кількість годин <u>120</u>		Практичні (семінари) <u>8</u> год. Лабораторні <u>8</u> год.
аудиторних <u>26</u> години самостійна робота <u>80</u> <u>годин.</u>	Бакалавр	Консультації <u>14</u> год.
		Форма контролю: <u>екзамен</u>

1. Анотація курсу

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Патопсихологія та спецпрактикум з клінічної психодіагностики» є засвоєння системи психологічних знань про структуру порушень психічної діяльності особистості та закономірності її розпаду в співставленні з нормою.

1.2. Основними завданнями дисципліни «Патопсихологія та спецпрактикум з клінічної психодіагностики» є: ознайомлення студентів – психологів з порушеннями пізнавальної діяльності, патопсихологією особистості; систематизація основних теоретичних понять та категорій дисципліни; розвиток у студентах вміння робити психологічний аналіз складних ситуацій взаємодії з особами, які мають відхилення у психічному розвитку; вивчення питання про співвідношення розвитку і розпаду психіки; навчання діагностичних підходів у патопсихології і психіатрії; засвоєння даних про стан особистості з психічними відхиленнями, її пізнавальної діяльності, емоційно – вольової сфери, особистості в цілому.

2. Компетенції

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- основний категоріально-понятійний апарат дисципліни;
- завдання та значення патопсихології та клінічної психодіагностики;
- принципи патопсихологічних досліджень;

- світову історію розвитку поглядів на патологію та її лікування;
- види розладів психіки;
- особливості психологічної допомоги при розладах психічного розвитку.

вміти:

- визначати предмет і завдання дисципліни «Патопсихологія та спецпрактикум з клінічної психодіагностики»;
- володіти методами патопсихологічного дослідження;
- аналізувати структуру порушень психічної діяльності, закономірності її розпаду в співставленні з нормою.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин / 5 кредитів ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Методологічні основи патопсихології. Розлади психічних процесів.

Тема 1. Вступ у патопсихологію. Загальні положення патопсихології, як науки.

Визначення предмету патопсихології як психологічної дисципліни. Патопсихологія (грец. *pathos* - страждання, *psyche* - душа, *logos* - вчення) - розділ медичної психології, який вивчає закономірності розладу психічної діяльності і властивостей особистості у випадку психічних чи соматичних захворювань.

Дослідження патопсихології, їх теоретичне (патопсихологічний матеріал дає можливість прослідкувати будову різних форм психічної діяльності; використання патологічного матеріалу може виявитися корисним у вирішенні питання про співвідношення біологічного і соціального у розвитку психіки) й прикладне значення (у психологічних лабораторіях накопичені експериментальні дані, які характеризують порушення психічних процесів за різних форм захворювань, що можуть бути додатковим матеріалом у встановленні діагнозу; у психологічному експерименті може бути поставлене завдання аналізу структури, встановлення міри психічних порушень хворого, його інтелектуального зниження; застосування адекватних психологічних досліджень допомагає визначити характер дії нових лікувальних засобів, які впроваджуються у терапевтичну практику; отримані в ході патопсихологічного

дослідження дані можуть використовуватись для аналізу можливостей особистості хворого з точки зору її збережених сторін і перспектив компенсації втрачених властивостей з метою вибору психотерапевтичних заходів і проведення психічної реабілітації).

Поняття про психічну патологію. Зв'язок патопсихології з іншими галузями наукового знання та практики. Принципи патопсихологічних досліджень.

Тема 2. Історія розвитку поглядів на патопсихологію та її лікування. Історія розвитку патопсихології. Загальне уявлення про найбільш поширені психічні захворювання.

Світова історія розвитку поглядів на патологію та її лікування. Погляд первісних людей на патологію та її лікування: у пізніх суспільствах патологічна поведінка пояснювалась одержимістю демонами (єгипетські, китайські, єврейські джерела). Патологію лікували вигнанням «бісів» (екзорцизм). Погляди на патологію та її лікування в античні часи: єгипетські папіруси, пояснення філософів і лікарів патологічної поведінки (Алкмеон Кротонський, Гіппократ, Цельс, Аретей Каппадокійський, Клавдій Гален, Целій Авреліан). Європа в середні віки (демонологія повертається): інквізиція; психічно хворі - одержимі злим духом, дияволом, біснуватих; тарантизм; екзорцизм. Ренесанс і створення притулків. Урбанізація. Йоган Вейер. Богодільні для лікування людей з психічними розладами. Моральне лікування (XVIII-XIX ст.). Філіп Пінель. О. Коннолі. В. Грізінгер. А. Бейль. Й. Ескіроль. Й. Фальре. Історія розвитку поглядів на патологію та її лікування в Україні. Становлення вітчизняної патопсихології. Важкі психічні порушення та їх лікування. Загальне уявлення про найбільш поширені психічні захворювання. Важкі психічні порушення та їх лікування. Психози (маячення, галюцинації). Рухові розлади, афективні порушення. Невроз. Астенія. Епілепсія, шизофренія, психопатія. Алкоголізм, наркоманія.

Тема 3. Порушення пам'яті. Розлади інтелекту.

Амнезія (розлад пам'яті у вигляді порушення здатності запам'ятовувати, зберігати і відтворювати інформацію). Види амнезій: ретроградна амнезія - порушення пам'яті, при якому неможливо відтворити інформацію, набуту до епізоду порушення свідомості, що виник з людиною; антероградна амнезія - труднощі відтворення стосуються часу після епізоду порушеної свідомості; антероретроградна амнезія - порушення пам'яті, при якому неможливо відтворити інформацію, набуту до та після

епізоду порушення свідомості; прогресуюча амнезія – розлад пам'яті, що поширюються не лише на поточні події, а й на минулі.

Часткові порушення пам'яті: гіпомнезія - зниження пам'яті; гіпермнезія - підвищення пам'яті). Парамнезія - розлад пам'яті, що проявляється конфабуляціями (обмани пам'яті, при яких нездатність закарбовувати події і відтворювати їх призводить до відтворення видуманих подій), псевдоремінісценціями (порушення хронології в пам'яті, при якому окремі події минулого переносяться в теперішнє), криптомнезіями (розлади пам'яті, при яких людина присвоює чужі думки, дії собі).

Корсаківський амнестичний синдром, хвороба Альцгеймера. Патологія інтелекту. Олігофренія. Частковий недорозвиток інтелекту. Деменція. Органічний психосиндром (психоорганічний синдром). Затримка психічного розвитку. Функціонально–динамічне страждання інтелекту. Тимчасова втрата інтелекту.

Тема 4. Порушення відчуття, сприймання, уваги, мислення та мовлення.

Кількісні і якісні порушення відчуттів. Патопсихологічна зміна порогів чутливості (гіперестезія - підвищення здатності відчувати різні види подразнень; гіпестезія - зниження здатності відчувати різні види подразнень; анестезія - втрата здатності відчувати різні види подразнень, поширюється, як правило, на тактильну, больову та температурну чутливість).

Порушення сприймання: характеристика і види агнозій. Класифікація агнозій за аналізатором, що займає провідне місце в процесі сприймання. Ілюзії (викривлене сприймання реального об'єкта за формою, кольором, величиною, консистенцією, віддаленістю від сприйнятого). Зорові ілюзії. Слухові ілюзії. Смакові ілюзії. Дотикові ілюзії.

Загальне уявлення про галюцинації (сприймання, що виникає без наявності реального об'єкта і супроводжується переконаністю в тому, що даний об'єкт і в даному місці дійсно існує). Види галюцинацій: істинні - людина вказує місце розташування образу, як правило, зовні і на реальній для сприймання відстані; псевдогалюцинації - помилкові образи без проєкції зовні. Умови виникнення галюцинацій.

Порушення уваги: слабкість активної уваги, підвищена зосередженість уваги, відвертання уваги. Синдром дефіциту уваги у дітей.

Патологія мислення. Чотири групи порушення мислення за Б. В. Зейгарник:

1) порушення операційної сторони мислення (зниження рівня узагальнення та

викривлення процесу узагальнення); 2) порушення особистісного компоненту мислення (різноплановість мислення, зниження критичності, зниження саморегуляції; 3) порушення динаміки мислительної діяльності (лабільність мислення, інертність мислення); 4) порушення процесу саморегуляції пізнавальної діяльності.

Формальні розлади мислення (за темпом, логічною стрункністю та цілеспрямованістю). Продуктивні розлади мислення (характеризуються зміною мислення, виникненням у ньому тієї чи іншої «продукції»).

Розлади мовлення. Порушення розвитку мовлення. Розпад мовлення. Порушення вимовної функції мовлення. Порушення ритму мовлення. Порушення комунікативної функції мовлення.

Змістовний модуль 2. Види розладів психіки. Психологічна допомога при розладах психічного розвитку.

Тема 5. Порушення емоційної сфери. Вольові порушення.

Порушення емоційної сфери. Вольові порушення.

Настрій. Розлади настрою: ейфорія (підвищений настрій з відтінком благодушності, задоволення, радощів, що не відповідає ситуації і обставинам особистого життя хворого); дисфорія (стан похмурого, тужливо-злостивого настрою з відтінком невдоволення, роздратованості, що виникає часто несподівано, без зовнішньої причини і продовжується від декількох хвилин до багатьох днів); депресія (пригнічений, тужливий настрій, що може спостерігатись багато днів і місяців).

Розлади афектів (патологічний афект, страх). Види фобій: агарофобія - страх відкритих просторів; клаустрофобія - страх закритих приміщень; соціофобії - страхи, у яких людина побоюється засудження з боку оточуючих за якісь дії; нозофобії - страхи захворіти на якісь недуги та інші.

Синдроми розладу емоцій, афективні синдроми (маніакальний синдром, депресивний синдром). Порушення динаміки емоцій: емоційна лабільність, емоційна ригідність. Наслідки емоційних порушень. Емоційні порушення і клінічні синдроми.

Вольові якості особистості: самостійність – людина визначає свої вчинки, орієнтуючись не на тиск оточуючих, не на випадкові впливи, а на власні судження, знання і уявлення про те, як потрібно чинити у відповідній ситуації; рішучість –

вольова якість особистості, яка виражається в здатності своєчасно і без лишніх сумнівів приймати достатньо обґрунтоване рішення, а потім обдуманно втілювати його в життя; наполегливість – вміння мобілізувати свої можливості для боротьби із труднощами; витримка (вміння володіти собою) – здатність змушувати себе виконувати прийняте обґрунтоване рішення, долаючи заважаючі потяги, такі як лінь, страх і т.д.; цілеспрямованість – вміння підпорядкувати всі свої дії поставленій задачі; ініціативність – вміння працювати творчо, здійснюючи дії і вчинки за власним розсудом; організованість – розумне планування своєї діяльності. дисциплінованість – усвідомлене підпорядкування своєї її поведінки загальноприйнятим нормам і встановленому порядку; сміливість – вміння побороти страх і дати йти на ризик заради досягнення цілі; виконавчість – старанність, виконання в строк доручення і обов'язки.

Воля і її порушення. Незрілість і недорозвиток волі. Перекручення вольової активності. Розладів потягу. Вольові порушення: абулія, гіпобулія, гіпербулія, парабулія. Порушення інстинктивних реакцій: порушення бажань у вживанні їжі; порушення інстинкту самозбереження; порушення сексуальності. Розлади психомоторики.

Тема 6. Розлади свідомості та розлади особистості.

Розуміння свідомості у філософії, психіатрії та психології. Психологічна характеристика порушень свідомості: оглушення, онейроїду, делірії, затьмарення, псевдодеменції. Абортивний делірій. Професійний делірій. Бурмочущий делірій. Онейроїдний (сновидний) стан свідомості. Сутінковий стан свідомості.

Ознаки розладів свідомості та самосвідомості. Розлади самосвідомості: псевдо деменція (виникає за тяжких деструктивних змін у центральній нервовій системі і за реактивних станів, характеризується розладами судження, які гостро настають, а також інтелектуально-мнестичними розладами); деперсоналізація (своєрідна форма порушення самопізнання, характеризується відчуттям відчуження власних думок, афектів, дій, свого «Я», які сприймаються ніби зі сторони).

Психологічні теорії особистості. Патопсихологія мотивів діяльності. Поняття мотивації. Структура та ієрархія мотивів. Порушення опосередкованості та ієрархії мотивів. Порушення смислоутворення. Порушення підконтрольності поведінки,

критичності поведінки є одним з найбільш яскравих проявів порушення особистості. Воно може набувати різних форм і виступати:

- у структурі різних процесів: мислення, сприйняття (О. А. Євлахова, Б. В. Зейгарник);
- у неправильній оцінці своєї особистості, своїх дій (Б. В. Зейгарник, С. Я. Рубінштейн);
- у некритичності до своїх психопатичних переживань (І. І. Кожуховська).

Тема 7. Патологічний розвиток як фактор девіантної поведінки.

Девіантна поведінка, її типи. Патохарактерологічний та психопатологічний типи девіантної поведінки. Причини формування девіантної поведінки. Форми її прояву. Адиктивна поведінка. Способи взаємодії індивіда з реальністю. Девіації, зумовлені гіперздібностями людини, комунікативні девіації. Сексуальні перверзії. Надцінні психологічні захоплення.

Тема 8. Методи дослідження порушень психічних процесів, станів та особистісного розвитку дітей. Сучасні методи психологічної корекції та консультування.

Особливості дослідження психічних процесів і станів у дітей. Патопсихологічне обстеження дітей дошкільного віку. Дослідження психічних процесів дітей шкільного віку. Загальна характеристика методів дослідження відхилень в особистісному розвитку дітей. Індивідуальна та групова психологічна корекція. Види психокоригувальної допомоги при порушеннях розвитку. Психотренінг. Мета та принципи консультативно-коригуючої роботи. Принципи побудови патопсихологічного обстеження.

Загальна характеристика принципів патопсихологічних досліджень у вітчизняній психології. Принцип якісного аналізу особливостей протікання психічних процесів хворого. Врахування вікових та типологічних особливостей хворого. Виявлення змінених і збережених функцій психіки. Структура побудови патопсихологічного дослідження.

Мета та принципи консультативно-коригуючої роботи. Індивідуальна та групова психологічна корекція. Види психокоригувальної допомоги при порушеннях розвитку: недорозвиток з переважним порушенням мовленнєвої функції; олігофренія, органічні ураження нервової системи, міжпівкульна дисфункція, ранній дитячий аутизм. Психотренінг та аутогенне тренування.

4. Структура навчальної дисципліни (денна форма навчання)

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	Усього	у тому числі					
		Лек.	Практ. (Семін.)	Лабор.	Самост. роб.	консультації	Контр. роб.
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1. Методологічні основи патопсихології. Розлади психічних процесів							
Тема 1. Вступ у патопсихологію. Загальні положення патопсихології, як науки.	14	4	2		8		КР
Тема 2. Історія розвитку поглядів на патопсихологію та її лікування. Історія розвитку патопсихології. Загальне уявлення про найбільш поширені психічні захворювання.	18	4	2	4	8		КР
Тема 3. Порушення пам'яті. Розлади інтелекту.	21	4	4	4	8	1	КР
Тема 4. Порушення відчуття, сприймання, уваги, мислення та мовлення.	21	4	4	4	8	1	КР
Разом за змістовим модулем 1	74	16	12	12	32	2	КР
Змістовий модуль 2. Види розладів психіки. Психологічна допомога при розладах психічного розвитку.							
Тема 5. Порушення емоційної сфери. Вольові порушення.	15	4	2		8	1	КР
Тема 6. Розлади свідомості та	22	4	4	4	8	2	КР

розлади особистості.							
Тема 7. Патологічний розвиток як фактор девіантної поведінки.	22	4	4	4	8	2	КР
Тема 8. Методи дослідження порушень психічних процесів, станів та особистісного розвитку дітей. Сучасні методи психологічної корекції та консультування.	17	2	2	4	8	1	КР
Разом за змістовим модулем 2	76	14	12	12	32	6	КР
Усього годин	150	30	24	24	64	8	КР

Структура навчальної дисципліни (заочна форма навчання)

Таблиця 2 (з/ф)

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	Усього	у тому числі						
		Лек.	Практ. (Семін.)	Лабор.	Консультац.	Контр. Роб.	Інд. роб.	Сам. роб.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль 1. Вступ у патопсихологію. Загальні положення патопсихології, як науки. Історія розвитку патопсихології. Види розладів психіки.								
Тема 1. Вступ у патопсихологію. Загальні положення патопсихології, як науки. Історія розвитку поглядів на патопсихологію.	14	2			2			10
Тема 2. Порушення пам'яті. Розлади інтелекту. Порушення відчуття,	18	2	2	2	2			10

сприймання, уваги, мислення та мовлення.								
Тема 3. Порушення емоційної сфери. Вольові порушення. Розлади свідомості та розлади особистості.	28	2	2	2	2			20
Разом за змістовим модулем 1	60	6	4	4	6	КР		40
Змістовий модуль 2. Основи клінічної психодіагностики								
Тема 4. Принципи побудови патопсихологічного обстеження.	30	2	2	2	4			20
Тема 5. Діагностика порушень свідомості та самосвідомості особистості.	30	2	2	2	4			20
Разом за змістовим модулем 2	60	4	4	4	8	КР		40
Усього годин	120	10	8	8	14	КР		80

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Закономірності нормального розвитку і патології: середньостатистична норма, функціональна норма, ідеальна норма.	4
2	Сутність феномену порушення розвитку: онтогенез, дизонтогенез, загальний недорозвиток, затриманий розвиток, пошкоджений розвиток, дефіцитарний розвиток, викривлений розвиток, дисгармонійний розвиток.	4
3	Експериментальні методики в патопсихологічних дослідженнях.	4
4	Співвідношення теорії та результатів емпіричних досліджень у патопсихології.	4
5	Основні принципи психологічного обстеження дітей із порушеннями: пам'яті, інтелекту, уваги, сприймання, мислення та мовлення, емоційної сфери.	4
6	Вимоги до підбирання методичного інструментарію для обстеження дитини із порушеннями: пам'яті, інтелекту, уваги, сприймання, мислення та мовлення, емоційної сфери..	4
7	Дослідження порушення уваги.	4
8	Дослідження рівня мислення і протікання процесів мислення за методиками: «Закономірності числового ряду»; «Абстрактне	4

	мислення»; «Прості аналогії», «Складні аналогії»; «Порівняння понять», «Виділення суттєвих ознак»; «Виключення зайвого»; складання картинок із відрізків А. Бернштейна; дослідження рівня процесів узагальнення В. Блейхера.	
9	Дослідження емоційно – вольових порушень за методиками: опитувальник САН; «Шкала самооцінки» Ч. Д. Спілбергера; «Особистісна шкала проявів тривоги" У. Тейлора.	4
10	Дослідження невротичних порушень за допомогою опитувальника САН, «Шкали самооцінки» Ч. Д. Спілбергера, «Особистісної шкали проявів тривоги» У. Тейлора, тесту Роршаха.	4
11	Діагностика мотивації поведінки і діяльності особистості.	4
12	Тривалі розлади, які розпочинаються у дитинстві: аутизм; розумова відсталість.	4
13	Прийоми та методи психокорекційної роботи з дітьми, які мають порушення мовлення.	4
14	Комплексні заходів з метою корекції мовленнєвих порушень на ранніх етапах дизонтогенезу.	4
15	Розробка плану і змісту бесід із батьками, які виховують дитину з порушеннями: пам'яті, інтелекту, уваги, сприймання, мислення та мовлення, емоційної сфери, з метою первинної психопрофілактики і психологічної корекції.	4
16	Основні прийоми психологічної підтримки дитини шкільного віку, яка має стійкі порушення мовлення.	4
	Разом	64

6. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ (ІНДЗ)

Індивідуальна навчально–дослідна чи науково–дослідна робота студентів (за вибором) передбачає:

- а) підготовку огляду наукової літератури (реферату);
- б) підготовку ілюстративного матеріалу за темами, які вивчаються (виготовлення таблиць, схем, малюнків і т. п.);
- в) підготовку матеріалів та доповідей до наукових конференцій.

Змістовий модуль 1

1. Моделі патології:

- а) біологічна модель та біологічні методи терапії;
- б) психодинамічна модель та психодинамічні методи терапії;
- в) поведінкова модель та поведінкові методи терапії;
- г) когнітивна модель та когнітивні методи терапії;
- д) екзистенційно–гуманістична модель:
  - гуманістична теорія і терапія К. Роджерса;

– гештальт–теорія і терапія;

– екзистенційна теорія і терапія;

2. Характеристика основних синдромів психічних порушень.

3. Норма – патологія: полюси континууму людського буття.

4. Панічний, obsесивно–компульсивний і стресові розлади.

5. Невротичні розлади сну.

6. Невротичні і психопатичні синдроми.

7. Неврози і психопатії.

8. Шизофренія: характеристика основних проявів.

9. Епілепсія: загальна характеристика.

10. Алкоголізм.

11. Невротична особистість нашого часу.

12. Ендогенні психози.

13. Реактивні психози.

14. Депресивний невроз.

15. Істеричний психоз.

16. Амнезія.

17. Розлади, викликані використанням психоактивних речовин:

а) депресанти (алкоголь, седативно–снотворні лікарські засоби, опіати);

б) стимулятори (кокаїн, амфетаміни);

в) галюциногени, каннабіс (конопля) і комбінації психоактивних речовин;

г) пояснення причин розладів, викликаних використанням психоактивних речовин;

д) методи лікування розладів, викликаних використанням психоактивних речовин.

18. Розлади особистості:

а) «дивні» розлади особистості: параноїдний розлад особистості, шизоїдний розлад особистості, шизотипний розлад особистості.

б) «драматичні» розлади особистості: антисоціальний розлад особистості, пограничний розлад особистості, гістрійонний розлад особистості, нарцистичний розлад особистості.

в) «тривожні» розлади особистості: унікаючий розлад особистості, залежний розлад особистості, obsесивно–компульсивний розлад особистості.

19. Девіантна поведінка при різних типах характеру і видах виховання (поняття

акцентуацій характеру, види акцентуацій характеру, типи виховання).

20. Патопсихологія залежної поведінки (поняття залежної поведінки, основні види залежності, причини виникнення залежної поведінки; поведінкові характеристики інтернет–залежності та практичні рекомендації щодо позбуття інтернет–залежності; культова залежність, основні риси деструктивних культів, основні фактори ризику культової залежної поведінки, культові зміни особистості).

21. Хімічно залежна поведінка (алкоголізм: загальне поняття, мотивація вживання алкоголю та наркотичних речовин, негативні явища при прийомі алкоголю, хронічний алкоголізм, психотичні розлади при хронічному алкоголізмі (психози), алкоголізм у підлітків, алкоголізм у дітей; наркоманії, токсикоманії: основні наркотичні речовини, клінічні прояви наркоманій при вживанні різних наркотичних речовин, фактори ризику у розвитку наркоманій, терапія і профілактика при наркологічних проблемах).

22. Форми соціальної дезадаптації неповнолітніх (порушення стосунків дитини і дорослого як першоджерело соціальної дезадаптації; механізм психологічного захисту при виникненні важковиховуваності у підлітків; новоутворення у структурі особистості дитини, які перешкоджають процесу соціалізації; діагностичні ознаки особистісних новоутворень; типологія соціально дезадаптованої поведінки).

23. Дитячі види девіацій.

24. Особистість підлітка та девіантна поведінка. Види підліткових девіацій.

25. Девіації періоду дорослості.

26. Методи діагностики девіантної поведінки.

27. Основні підходи до пояснення девіантної поведінки.

28. Сім'я і витоки девіантної поведінки дітей.

29. Методи медико–соціальної реабілітації дітей з органічними ураженнями нервової системи.

30. Кримінальна відповідальність осіб з психічними аномаліями.

31. Порушення психічного розвитку у підлітковому віці.

32. Розлади похилого віку:

33. Порушення настрою.

34. Маніакально–депресивний психоз.

35. Характеристика основних синдромів психічних порушень.

36. Психомоторні розлади.
37. Культуральні синдроми: синдром Кувад, синдром Коро, синдром Дулітл, синдром Дхат, синдром Мюнхаузена.
38. Невроз нав'язливих станів.
39. Корсаківський синдром.
40. Мотиваційна сфера особистості.
41. Аутизм.
42. Акцентуації.
43. Затримка психічного розвитку.

Змістовний модуль 2

44. Характеристика методів дослідження структурних компонентів особистості.
45. Характеристика методів інтегральної оцінки особистості дитини у контексті її соціальної ситуації розвитку Методи реабілітаційної психології та спеціальної педагогіки (для дітей з органічними ураженнями нервової системи).
46. Психокорекція і психотерапія девіантної поведінки.
47. Психологічна корекція та психотерапія девіантної поведінки у дітей та підлітків (методи, орієнтовані на батьків; методи допомоги підліткам з девіантною поведінкою). Психотерапія хімічно залежної поведінки (психотерапія алкоголізму, психотерапія залежних від наркотичних речовин).
48. Психопатологія і мистецтво: соціокультурна модель та соціокультурні методи терапії.

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Діагностика успішності навчання студентів має такі методи та засоби поточного та підсумкового контролю як усне опитування, доповіді, участь у групових дискусіях та обговореннях актуальних проблем патопсихологічних досліджень, підготовка рефератів, індивідуальні завдання, самостійна робота, підсумкові контрольні роботи після засвоєння студентами першого, а потім другого змістових модулів.

МЕТОДИ ТА ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному і лабораторному занятті за результатами виконання лабораторних робіт та усних відповідей студентів із тем, що вивчаються на практичних і лабораторних заняттях.

Оцінка практичної та лабораторної роботи залежить від якості виконання усіх завдань, оформлення, висновків. За практичний вид діяльності студент може максимально отримати 20 балів (за кожне практичне заняття – 10. Два модулі по 10 балів кожен.). За лабораторний вид діяльності студент може максимально отримати 10 балів (за кожне лабораторне заняття – 10 балів). Загалом, за всі якісно виконані завдання (практичних – 24 і лабораторних – 24) можна отримати 30 балів. Бал виводиться на основі середньостатистичного показника за всі заняття. Окремо оцінюється виконанням студентами ІНДЗ та самостійної роботи роботи, максимально 10 балів.

Поточний контроль реалізується у формі опитування, захисту самостійного завдання, виступів на практичних (семінарських) заняттях, експрес-контролю тощо, перевірки результатів виконання різноманітних індивідуальних науково-дослідних завдань, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентом. Максимальна кількість балів за поточний контроль становить **40 балів**.

Проміжний модульний контроль. Змістовий модуль 1 та змістовий модуль 2 завершуються контрольними роботами, що передбачають відповіді на поставлені питання. Загальна максимальна кількість балів: за виконання МКР 1 та МКР 2 студент максимально може отримати **60 балів**.

Загальна сума балів визначається як сума балів за поточну навчальну діяльність, проміжний модульний контроль (модульні зрізи) й самостійну роботу. Максимальна кількість балів, які студент може набрати за результатами оцінювання всіх видів навчальної діяльності, дорівнює **100**.

Оцінка з дисципліни виставляється за національною шкалою, за 100-бальною системою та за шкалою ECTS.

Усні відповіді студентів за кожне практичне та лабораторне заняття першого – другого змістових модулів оцінюється у вигляді градації балів від 1 до 10, а саме:

- **1-3 бали** виставляється за поверхневу відповідь на основі прочитаної лекції: відповідь хаотична, фрагментарна, відтворення заученого матеріалу без усвідомлення його суті, без використання демонстраційного матеріалу.
- **5-4 бали** студент отримує за логічну відповідь, що включає деякі

- узагальнення, побудована на основі матеріалу лекції та кількох підручників; часткове вміння наводити власні приклади й здійснювати їх порівняльний аналіз; спроба назвати основні психотерапевтичні терміни з розумінням їх суті.
- **7-6 бали** студент отримує за усну відповідь на занятті у тому разі, якщо ця відповідь послідовна, чітка, структурована, логічна, за матеріалом основних підручників; часткове вміння наводити власні приклади и здійснювати їх порівняльний аналіз; часткове розкриття суті основних термінів з курсу.
  - **8-9 бали** студент отримує за чітку, частково структуровану, логічну відповідь чітка, що розкриває основні поняття і побудована на основі матеріалу лекції та кількох підручників; аргументоване посилання на додаткові наукові джерела, спеціальну літературу, наведення власних прикладів уміння здійснювати їх порівняльний аналіз.
  - **10 балів** студент отримує в тому разі, якщо ця відповідь чітка, структурована, логічна; включає узагальнені, систематизовані позиції; побудована на основі матеріалу лекції та кількох підручників; аргументоване посилання на додаткові наукові джерела, спеціальну літературу, наведення власних прикладів; порівняльний аналіз понять з курсу із використанням діагностичних методик.

Критерії оцінювання самостійної роботи та ІНДЗ

За кожне самостійне завдання студент максимально може отримати 10 балів:

Кількість балів	Критерії оцінювання
1	2
1-2	Завдання виконане поверхнево. Фрагментарне виконання (20-30 %).
3	Фрагментарне виконання лише частини (50 %) завдання.
4-5	Завдання виконане повністю. Стиль виконання - копіювальний (відтворення відомостей без чіткого усвідомлення їх суті).
6-7	Завдання виконане повністю. Стиль виконання - копіювально-алгоритмічний (частина відомостей відтворена без чіткого усвідомлення їх суті, частина відтворена й пояснена).
8-9	Завдання виконане повністю. Чітка аргументація та виділення ключових позицій. Глибоке розуміння суті виконуваного завдання. Стиль виконання – евристичний з елементами пошукового.
10	Завдання виконане повністю. Чітка аргументація та виділення ключових позицій. Глибоке розуміння суті виконуваного завдання. Посилання на новітні джерела літератури. Оригінальність. Виражений творчий підхід у роботі над виконанням завдання. Стиль виконання - творчий.

Екзамен – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу з певної дисципліни на підставі результатів виконання ним усіх видів запланованої навчальної роботи протягом семестру: аудиторної роботи під час лекційних, практичних (семінарських) занять, самостійної роботи, ІНДЗ, модульних контрольних робіт.

Екзамен виставляється за умови, якщо студент виконав усі види навчальної роботи, які визначені робочою програмою навчальної дисципліни, та отримав не менше 60 балів. Якщо підсумкова оцінка (бали) з дисципліни є сумою підсумкових модульних оцінок та становить не менше 60 балів, то, за згодою студента, вона може бути зарахована як підсумкова оцінка з навчальної дисципліни.

Складання екзамен можливе у випадках:

- екзамен, як обов'язкова форма підсумкового контролю передбачена робочою програмою навчальної дисципліни;
- за бажанням студента підвищити рейтинг.

При цьому бали, набрані студентом за результатами модульних контрольних робіт анулюються.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

В оцінюванні змістовного модуля враховується аудиторна робота студента та результат написання модульних підсумкових робіт. Окремо оцінюється виконання самостійного завдання.

Таблиця 6

Модуль 1.			Модуль 2.		Модуль 3	Модуль 4.	Модульний контроль		Сума балів
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2		Лабораторні заняття	Самостійна робота	МКР №1	МКР №2	100
T1-2	T3	T4	T5-6	T7-8					
10	10	10	10	10	10	10	30	30	
10			10		10	10	60		

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів за всі види	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової	

навчальної діяльності		роботи(проекту), практики	для заліку
90 - 100	A	Відмінно	зараховано
82 - 89	B	Добре	
75 - 81	C		
67 - 74	D	Задовільно	
60 - 66	E		
1 - 59	Fx	Незадовільно	Не зараховано (з можливістю повторного складання)

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Антропов Ю. Ф. Психиатрия детско-подросткового возраста. Общая психопатология / Антропов Ю. Ф. – Ч. 1.– М. : ДеЛи принт, 2010. – 416 с.
2. Астапов В. М. Психодиагностика и коррекция детей с нарушениями и отклонениями развития: хрестоматия / В. М. Астапов, Ю. В. Микадзе. – СПб. : Питер, 2008. – 256 с.
3. Барденштейн Л. М. Психопатология познавательной деятельности (нарушения ощущений, восприятия, памяти, мышления, внимания / Л. М. Барденштейн, В. А. Молодецких, А. С. Курашов, И. В. Щербакова. – М. : ГЭОТАР-Медиа, 2009. – 64 с.
4. Боголюбська А. Залежності та шляхи їх подолання / А. Боголюбська // Психолог. – 2007. – Лист. (№ 41). – С. 25 – 28.
5. Божович Л. И. Личность и ее формирование в детском возрасте / Божович Л. И. – СПб. : Питер, 2008. – 400 с..
6. Бочелюк В. Й. Психологія людини з обмеженими можливостями : навч.посіб. / Бочелюк В. Й. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 264 с.
7. Бухановский А. О. Общая психопатология / А. О. Бухановский, Ю. А. Кутявин, М. Е. Литвак. – Ростов н/Д. : Феникс, 2000. – 416 с.
7. Ваисов С. Б. Наркотическая и алкогольная зависимость. Практическое руководство по реабилитации детей и подростков / Ваисов С. Б. – СПб. : НиТ, 2008. – 272 с.
8. Венар Ч. Психопатология развития детского и подросткового возраста / Ч. Венар, П. Кериг. – [5-е изд.]. – СПб. : Прайм–Еврознак , 2007. – 672 с.

9. Виленский О. Г. Психиатрия: социальные аспекты / Виленский О. Г. – М. : Вузовская книга, 2008. – 396 с.
10. Вітенко І. С. Медична психологія: підручник / Вітенко І. С. – К. : Здоров'я, 2007. – 208 с.
11. Глозман Ж. М. Общение и здоровье личности / Глозман Ж. М. – М. : Академия, 2002. – 200 с.
12. Детская патопсихология: хрестоматія: учеб. пособие / сост. Н. Л. Белопольская. – М. : Когито–Центр, 2010. – 350 с.
13. Ениколопов С. Н. Психологические проблемы патологического влечения к азартным играм / С. Н. Ениколопов // Вопросы психологии. – 2007. – № 3. – С. 82 – 99.
14. Ермошин А. Ф. Фобии, утраты, разочарования: саморегуляция после травм / А. Ф. Ермошин. – М. : ФОРУМ, 2011. – 271 с.
15. Ефремов В. Психопатология в литературе и в жизни / Ефремов В. – М. : Нестор-История, 2010. – 484 с.
16. Зейгарник Б. В. Патопсихология: учеб. пособие [для студ. вузов.] – М. : Эксмо, 2010. – 364 с.
17. Ильин Е. П. Психомоторная организация человека / Ильин Е. П. - СПб. [и др.]. : Питер, 2003. – 382 с.
18. Исаев Д. Н. Психопатология детского возраста / Исаев Д. Н. – М. : СпецЛит, 2007. – 463 с.
19. Карпенко Н. В. Діагностика психічного розвитку в роботі педагога (вчителя, вихователя): навч. посіб. / Н. В. Карпенко. – [2-ге вид.]. – К. : Каравелла, 2010. – 248 с.
20. Клименко Т. В. Судебная психиатрия / Клименко Т. В. – М. : Юрайт, 2012. – 476 с.
21. Ковальчук М. А. Девиантное поведение: профилактика, коррекция, реабилитация / Ковальчук М. А. – М. : ВЛАДОС, 2010. – 286 с.
22. Комер Р. Патопсихология поведения: нарушения и патологии психики. – [3-е изд.]. – СПб. : Прайм – Еврзнак; М. : ОЛМА – ПРЕСС, 2007. – 640 с. – (Психологическая энциклопедия).
23. Конопляста С. Ю. Логопсихологія: навч. посіб. / С. Ю. Конопляста, Т. В. Сак; за

ред. М.К.Шеремет. – К. : Знання, 2010. – 298 с.

24. Корнилов А. П. Нарушения саморегуляции у психопатических личностей / А. П. Корнилов // Вопросы психологии. – 2003. – № 6. – С. 71 – 80.

25. Коцан І. Я., Ложкін Г. В., Мушкевич М. І. Психологія здоров'я людини / І. Я. Коцан, Г. В. Ложкін, М. І. Мушкевич. – Луцьк : РВВ "Вежа" ВНУ ім. Лесі Українки, 2009. – 316с.

26. Лаут Г. В. Нарушения внимания у детей / Лаут Г. В. – М. : Академия, 2008. – 365 с.

27. Лебединская К. С. Нарушения психического развития в детском и подростковом возрасте / Лебединская К. С. – М. : Академический Проект, Трикста, 2011. – 303 с.

28. Левченко И. Ю. Патопсихология: теория и практика / Левченко И. Ю. – М. : Академия, 2000. – 232 с.

29. Левченко И. Ю. Психолого-педагогическая диагностика / Левченко И. Ю. ; под ред. И. Ю. Левченко, С. Д. Забрамная. – М. : Академия, 2008. – 319 с. – (Высшее образование).

30. Лотоцкая М. Ю. Особенности нарушения предметного и аффективного компонентов эмоций у больных параноидной шизофренией / М. Ю. Лотоцкая., Е. В. Заика // Психологический журнал. – 2001. – Т. 22, № 5. – С. 79 – 85.

31. Лубовский В. И. Специальная психология: учеб. пособие [для студ. высш. пед. учеб. Заведений] / [В. И. Лубовский и др]; под ред. В. И. Лубовского. – М. : Академия, 2005. – 464 с.

32. Максименко С. Д. Медична психологія / Максименко С. Д.; за ред. С. Д. Максименка. – Вінниця: Нова Книга, 2008. – 520 с.

33. Максимова Н. Ю. Основи дитячої патопсихології / Н. Ю. Максимова, К. Л. Мілютіна, В. М. Піскун. – К. : Главник, 2008. – 160 с.

34. Максимова Н. Ю. Патопсихологія підліткового віку / Н. Ю. Максимова, К. Л. Мілютіна, В. М. Піскун. – К. : Главник, 2008. – 192 с.

35. Марилов В. В. Общая психопатология / Марилов В. В. – М. : Академия, 2002. – 220 с.

36. Марилов В. В. Общая психопатология / Марилов В. В. – М. : Академия, 2009. – 224 с.

37. Мартинюк І. А. Патопсихологія / Мартинюк І. А. – К. : Центр учбової літ-ри, 2008. – 208 с.
38. Мельник А. П. Патопсихологія та спецпрактикум з клінічної психодіагностики / Мельник А. П. – Луцьк : Іванюк В.П., 2013. – 68 с.
39. Мельник А. П. Особливості прояву дромоманії у підлітків з неблагополучних сімей / А. П. Мельник // Конференція за результатами Українсько-Канадського проекту «Молодь за здоров'я». – Київ, 2005.
40. Мушкевич М. І. Особливості діагностичної роботи з дітьми з гіперактивним розладом та дефіцитом уваги / М. І. Мушкевич // Вісник Одеського національного університету. Сер. : Психологія. – Том 14. – 2009. – Вип. 5. – С. 64 – 70.
41. Мушкевич М. І. Особливості пізнавальної сфери дітей з гіперактивним розладом та дефіцитом уваги / М. І. Мушкевич // Психологічні перспективи. – 2010. – Вип. 15. – С. 140 – 150.
42. Мушкевич М. І. Особливості психічного розвитку аутичної дитини / М. І. Мушкевич, К. Теслюк // Актуальні проблеми сучасної психології: зб. наук. праць ВДУ імені Лесі Українки. – Луцьк, 2007. – С. 208–214.
43. Мушкевич М. І. Психолого-педагогічні особливості соціалізації аутичної дитини / М. І. Мушкевич // Проблеми загальної та педагогічної психології : зб. наук. праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України ; за ред. С. Д. Максименка. Т. X, част. 1. – К., 2008. – С. 306–315.
44. Мушкевич М. І. Психопрофілактична робота при уродженій і набутій патології / М. І. Мушкевич // Актуальні питання супроводу дітей з особливими потребами: медичні, психологічні, педагогічні аспекти. – Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції з циклу «Сучасні підходи інтеграції та соціалізації дітей з особливими потребами». – Луцьк, 2006. – С. 11–15.
45. Орлова Е. А. Патопсихологія / Орлова Е. А. – М. : Юрант, 2011. – 235 с.
46. Основи медико–соціальної реабілітації дітей з органічними ураженнями нервової системи: навчально–методичний посібник / За ред. В. Ю. Мартинюка, С. М. Зінченко. – К. : Інтермед, 2005. – 416 с.
47. Реан А. А. Социальная педагогическая психология / А. А. Реан, Я. Л. Коломинский. – СПб. : Прайм ЕВРОЗНАК, 2008. – 547 с.
48. Роюк С. Є. Особливості мислення дітей дошкільного віку із вадами слуху /

- С. Є. Рюк // Психологічні перспективи. – Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2010. – Вип. 15. – С. 174–182.
49. Рубинштейн С. Я. Экспериментальные методики патопсихологии и опыт применения их в клинике: (Практическое руководство) / Рубинштейн С. Я. – М. : Апрель-Пресс : Изд-во Ин-та Психотерапии, 2004. – 222 с.
50. Сорокин В. М. Практикум по специальной психологии / В. М. Сорокин, В. Л. Кокоренко. – СПб. : Речь, 2003. – 120 с.
51. Хлівна Л. М. Використання психодіагностичних засобів у консультативній роботі з тривожними школярами / Л. М. Хлівна // Проблеми загальної та педагогічної психології : зб. наук. праць Інституту психології ім. Г.С.Костюка АПН України ; за ред. Максименка С.Д. – К. : 2004, Т.VI, випуск 1. – С.319–332.
52. Хьелл Л. Теория личности: основные положения, исследования и применение / Л. Хьелл, Д. Зиглер. – СПб. : Питер, 2007. – 608 с.
53. Шапиро Д. Динамика характера. Саморегуляция при психопатологии / Шапиро Д. – М. : Клас, 2009. – 211 с.
54. Шнейдер Л.Б. Девиантное поведение детей и подростков / Шнейдер Л. Б. – [2-е изд.]. – М. : Академический Проект; Гаудеамус, 2007. – 336 с.

9. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Предмет патопсихології.
2. Завдання патопсихології.
3. Значення патопсихологічних досліджень.
4. Розкрийте суть психічної патології.
5. Поясніть зв'язок патопсихології з іншими науками.
6. Назвіть принципи патопсихологічних досліджень.
7. Опишіть коротко історію розвитку поглядів на патологію та її лікування.
8. Екзорцизм.
9. Коротко опишіть історію розвитку поглядів на патологію та її лікування в Україні.
10. Причини виникнення психічних порушень.
11. Найбільш поширені психічні захворювання.
12. Поняття «норма-патологія».

13. Охарактеризуйте розлади пам'яті.
14. Корсаківський амнестичний синдром.
15. Охарактеризуйте розлади інтелекту.
16. Форми організації інтелекту. Інвентар та передумови інтелекту.
17. Клінічні варіанти олігофренії.
18. Охарактеризуйте розлади відчуттів.
19. Охарактеризуйте розлади сприймання.
20. Дереклізаційні розлади.
21. Загальна характеристика галюцинацій.
22. Порушення сприймання часу.
23. Охарактеризуйте розлади уваги.
24. Охарактеризуйте розлади мислення.
25. Формальні розлади мислення.
26. Маячні ідеї.
27. Охарактеризуйте розлади мовлення.
28. Розмежуйте поняття «мова» та «мовлення».
29. Охарактеризуйте розлади емоційної сфери.
30. Розлади афектів.
31. Види фобій.
32. Афективні синдроми.
33. Охарактеризуйте розлади волі.
34. Поняття мотивації.
35. Розлади потягу.
36. Перекручення потягу.
37. Розлади психомоторики.
38. Дайте загальну характеристику свідомості, ознак порушень свідомості та самосвідомості.
39. Дайте порівняльну характеристику основних розладів свідомості.
40. Охарактеризуйте основні розлади самосвідомості.
41. Поясніть суть порушення опосередкованості та ієрархії мотивів особистості.
42. Поясніть суть розладу особистості: порушення смислоутворення та

підконтрольності поведінки.

43. Розкрийте суть девіантної поведінки та назвіть її основні види.
44. Розкрийте суть делінквентної поведінки.
45. Розкрийте суть адиктивної поведінки.
46. Розкрийте суть девіацій, обумовлених гіперздібностями людини.
47. Назвіть основні форми вияву девіантної поведінки.
48. Предмет дитячої патопсихології.
49. Теоретичні та практичні завдання сучасної дитячої патопсихології.
50. Основні напрями сучасної дитячої патопсихології.
51. Принципи побудови патопсихологічного обстеження.
52. Завдання патопсихології у ході дослідження психіки дитини.
53. Класифікації методик які використовуються у дитячій патопсихології.
54. Розкрийте особливості дослідження психічних процесів і станів у дітей.
55. Розкрийте особливості патопсихологічного обстеження дітей дошкільного віку.
56. Розкрийте особливості патопсихологічного обстеження психічних процесів дітей шкільного віку.
57. Дайте загальну характеристику методів дослідження відхилень в особистісному розвитку дітей.
58. Розкрийте мету консультативно-корекційної роботи.
59. Розкрийте принципи консультативно-корекційної роботи.
60. Розкрийте суть та специфіку застосування індивідуальної психологічної корекції.
61. Розкрийте суть та специфіку застосування групової психологічної корекції.
62. Розкрийте суть та специфіку застосування психотерапії.
63. Розкрийте суть та специфіку застосування аутогенного тренування.
64. Опишіть види психокорекційної допомоги при порушеннях розвитку.
65. Опишіть способи взаємодії індивіда з реальністю.
66. Поясніть особливості проведення бесіди з дітьми.
67. Поясніть особливості проведення спостереження з дітьми.
68. Назвіть основні методики при дослідженні уваги.

69. Назвіть основні методики при дослідженні сенсомоторної сфери.
70. Назвіть основні методики при дослідженні пам'яті.
71. Назвіть основні методики при дослідженні процесів мислення.
72. Назвіть основні методики при дослідженні сприймання.
73. Назвіть основні методики при дослідженні відчуттів.
74. Назвіть основні методики при дослідженні мотиваційної сфери особистості.
75. Назвіть специфічні форми прояву емоційно-вольової сфери дошкільнят.
76. Поясніть суть розумової відсталості.
77. Поясніть суть психопатії.
78. Охарактеризуйте особливості епілепсії.
79. Охарактеризуйте особливості неврозу.
80. Назвіть форми організації інтелекту.
81. Поясніть суть розладів афектів: патологічний афект, страх, тривога.
82. Дайте порівняльну характеристику вольових якостей особистості.
83. Наведіть приклад формування патологічно зміненої потреби.
84. Характеристика маніакальної фази маніакально-депресивного психозу.
85. Характеристика депресивної фази маніакально-депресивного психозу.
86. Місце дитячої патопсихології в системі психологічних наук.